

■ «...πάσαν τὴν ζωὴν ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ παραθώμεθα»

Οἱ δεισιδαιμονίες καὶ οἱ προλήψεις*

Ὁ χριστιανὸς πιστεύει στὴν πρόνοια τοῦ Θεοῦ

Ἡ λέξη «δεισιδαιμονία» ἀποτελεῖται ἀπὸ τὶς λέξεις «δεῖδω» (φοβοῦμαι) καὶ δαίμων (πνεῦμα). Πολὺ παλιὰ ἡ λέξη εἶχε τὴν ἔννοια τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τοὺς λεγομένους θεοὺς. Ἀργότερα ὁμως ἀπέκτησε, τὴν ἔννοια τοῦ παράλογου φόβου πρὸς τὸ θεῖο, φόβου ποὺ δὲν εἶχε σχέση μετὰ τὴν εὐσέβεια. Γι' αὐτὸ στίς πράξεις τοῦ δεισιδαίμονα ἐπισημαίνονται στοιχεῖα ποὺ ἀποτελοῦν κατάλοιπα εἰδωλολατρικῶν, κυρίως, ἀντιλήψεων καὶ ἐθίμων. Στὰ κατάλοιπα αὐτὰ περιλαμβάνονται καὶ οἱ **προλήψεις**.

* * *

Στὴν ἑλληνικὴ κοινωνία, οἱ **δεισιδαιμονίες** καὶ οἱ **προλήψεις** εἶναι πολλὲς καὶ συνδυάζονται μετὰ τὴν ἐρμηνεία φαινομένων ποὺ δὲν μποροῦν νὰ ἐξηγηθοῦν ὀρθολογικά. Ἔχουν σχέση μετὰ τὶς λεπτομέρειες τῆς καθημερινῆς ζωῆς, δηλαδὴ μετὰ τὶς δραστηριότητες τοῦ ἀνθρώπου, τὶς σχέσεις του μετὰ τοὺς ἄλλους ἢ τὸν προγραμματισμὸ τῆς ζωῆς του. Βασικὸ ρόλο στὴν δεισιδαιμονία καὶ τὶς προλήψεις ἔχουν διάφορα ἀντικείμενα (φυλαχτά, γούρια κ.τ.λ.), τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῦνται ποικιλότροπα ἀπὸ τοὺς **προληπτικούς**.

Πολλοὶ ἄνθρωποι θεωροῦν ὅτι κάποιες ἡμερομηνίες εἶναι τυχερὲς ἢ ἀτυχεῖς, παραθεωρώντας ὅτι ὁ χρόνος ἔχει δημιουργηθεῖ ἀπὸ τὸν Θεό· κάποιοι πιστεύουν ὅτι κάποιοι ἄνθρωποι ἢ κάποια ζῶα φέρνουν τύχη ἢ ἀτυ-

χία, παραθεωρώντας ότι όλοι οι οργανισμοί έχουν δημιουργηθεί από τον Θεό, ό 'Οποίος έχει δημιουργήσει τὰ πάντα «καλὰ λίαν» (Γεν α' 31).

Οί Χριστιανοί πιστεύουμε στην Πρόνοια του Θεού. **Ο** Θεός δημιούργησε τον κόσμο ολόκληρο. **Ε**κτοτε δὲν τον έχει εγκαταλείψει, ἀλλὰ ἐνδιαφέρεται γι' αὐτόν. **Τ**ὸ ἐνδιαφέρον του Θεοῦ φανερώνεται ὡς συντήρηση καὶ ὡς κυβέρνηση του κόσμου.

Ενας Χριστιανὸς δὲν πρέπει νὰ πιστεύει στις διάφορες **δ**εισιδαιμονίες καὶ **π**ρολήψεις. **Η** πίστη στις **δ**εισιδαιμονίες παραθεωρεῖ τὴν μεγάλη χριστιανικὴ ἀλήθεια τῆς ἐλευθερίας του ἀνθρώπου. **Ο** ἄνθρωπος εἶναι ἐλεύθερος νὰ προσδιορίζει ὁ ἴδιος τὴν ζωὴ του. **Η** ζωὴ του ἀνθρώπου δὲν προσδιορίζεται ἀπὸ κάποια τυχαία γεγονότα πὸν συμβαίνουν κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ἡμέρας του, οὔτε ἀπὸ κάποιες ἡμερομηνίες πὸν θεωροῦνται τυχερὲς ἢ ἀτυχεῖς.

Ο ἄνθρωπος θὰ πρέπει νὰ φοβᾶται μόνο τὴν ἁμαρτία, διότι ἡ ἁμαρτία εἶναι αὐτὴ πὸν μᾶς ἀποξενώνει ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ τὸν συνάνθρωπό μας. **Μ**οναδικό μας μέλημα θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἀποφυγὴ ὄλων ἐκείνων τῶν πράξεων πὸν εἶναι ἀντίθετες μὲ τὸ θέλημα του Θεοῦ.

* * *

Ο Ἅγιος Κύριλλος τῶν Ἱεροσολύμων ἀναφέρει: «πολλὲς φορὲς βγαίνοντας κάποιος ἀπὸ τὸ σπίτι του, εἶδε μονόφθαλμο ἄνθρωπο ἢ χωλὸ καὶ τὸ νόμισε κακὸ σημάδι· αὐτὸ εἶναι σατανικὴ πομπή, διότι τὴν ἡμέρα δὲν τὴν κάνει κακὴ ἢ συνάντηση του ἀνθρώπου, ἀλλὰ τὸ νὰ ζεῖ κανεῖς μέσα στις ἁμαρτίες. **Ο**ταν λοιπὸν βγεῖς ἀπὸ τὸ σπίτι ἀπὸ ἓνα μόνο φυλάξου: νὰ μὴν σὲ συναντήσει, ἡ ἁμαρτία. **Δ**ιότι αὐτὴ εἶναι μόνο πὸν μᾶς ρίχνει κάτω, ἐνῶ χωρὶς αὐτὴ οὔτε ὁ διάβολος θὰ μπορέσει νὰ μᾶς βλάψει. **Τ**ί λές; **Β**λέπεις ἄνθρωπο καὶ τὸ νομίζεις αὐτὸ κακὸ σημάδι καὶ δὲν βλέπεις τὴν διαβολικὴ παγίδα, πὸν σὲ βάζει σὲ πόλεμο μὲ κάποιον, ὁ ὁποῖος δὲν σὲ ἀδίκησε σὲ τίποτε; **Π**ὸν σὲ κάνει ἐχθρὸ μὲ τὸν ἀδελφὸ σου χωρὶς καμία αἰτία. **Κ**αὶ ὁ Θεός, βέβαια πρόσταξε καὶ τοὺς ἐχθροὺς νὰ ἀγαπᾶμε, καὶ ἐσὺ ἀποστρέφου ἐκείνον πὸν σὲ τίποτε δὲν σὲ ἀδίκησε καὶ χωρὶς νὰ μπορεῖς νὰ τὸν κατηγορήσεις γιὰ κάτι καὶ δὲν καταλαβαίνεις πόσος εἶναι ὁ κατάγγελος, πόση εἶναι ἡ ντροπὴ ἢ καλύτερα πόσος ὁ κίνδυνος; **Ν**ὰ πῶ καὶ κάτι πιδὸ καταγέλαστο; **Ν**τρέπομαι, βέβαια, καὶ κοκκινίζω ἀπὸ ντροπὴ ἀναγκάζομαι ὁμως νὰ τὸ πῶ γιὰ τὴν δικὴ σας σωτήρια. **Α**ν μᾶς συναντήσει, λέγει, παρθένος ἡ ἡμέρα γίνεται ἄπρακτη, ἂν μᾶς συναντήσει ὁμως πόρνη, ἡ ἡμέρα θὰ εἶναι

εὐνοϊκὴ καὶ γεμάτη ἀπὸ πολὺ κέρδος. **Καλύπτετε** τὸ πρόσωπό σας καὶ χτυπᾶτε τὸ μέτωπό σας καὶ σκύψατε πρὸς τὴν γῆ; ἀλλὰ μὴν τὸ κάνετε αὐτὸ τῶρα ποὺ λέγονται τὰ λόγια αὐτά, ἀλλὰ ὅταν γίνονται τὰ πράγματα αὐτά. **Πρόσεχε**, λοιπόν, κι ἐδῶ πῶς ὁ διάβολος ἐπλεξε τὸν δόλο, ὥστε νὰ ἀποστρεφόμεστε τὴν σὴν σὴν σὴν καὶ νὰ ἀγαποῦμε τὴν ἀκόλαστη. **Ἐπειδὴ** δηλαδὴ ἄκουσε τὸν Χριστὸ νὰ λέγει: “ὁ ἐμβλέψας γυνακὶ πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι, ἤδη ἐμοίχευσε αὐτὴν” (Ματθ ε΄ 28) καὶ εἶδε πολλοὺς νὰ νικοῦν τὴν ἀκολασία, θέλοντας μὲ ἄλλον τρόπο πάλι νὰ τοὺς ὀδηγήσει στὴν ἁμαρτία μὲ τὴν ἀντίληψη αὐτῆ, τοὺς ἔκανε νὰ προσέχουν μὲ εὐχαρίστηση τὶς πόρνες γυναῖκες».

Ὁ Ἅγιος Πατέρας μας λοιπὸν μᾶς ἐπισημαίνει τὸν κίνδυνο νὰ πέσουμε στὰ δίχτυα τοῦ διαβόλου πιστεύοντας σὲ αὐτὲς τὶς **προλήψεις** καὶ τὶς **δαισιδαμονίες**. **Πιστεύοντας** στὶς **προλήψεις** εἶναι δυνατὸ νὰ δοῦμε τὸ κακὸ ὡς καλὸ καὶ τὸ καλὸ ὡς κακὸ. **Ὁμως** αὐτὴ ἡ ἀντιστροφή τῶν πραγμάτων προέρχεται ἀπὸ τὸν διάβολο, ὁ ὁποῖος θέλει νὰ παρασύρει τὸν ἄνθρωπο στὴν ἁμαρτία.

* * *

Ὁ Χριστιανὸς δὲν πρέπει νὰ πιστεύει στὶς διάφορες **προλήψεις** καὶ **δαισιδαμονίες**. **Πρέπει** νὰ πιστεύει ὀλόψυχα στὸν Θεό, ὅτι Αὐτὸς εἶναι ὁ Κυβερνήτης ὅλου τοῦ κόσμου, ὅτι Αὐτὸς εἶναι ὁ Ὁποῖος μᾶς δίνει τὴν ἐλπίδα νὰ συνεχίσουμε τὴν ζωὴ μας.

Μέσα στὴν Θεία Λειτουργία ὁ Ἱερέας προτρέπει: «...πᾶσαν τὴν ζωὴν ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ παραθώμεθα» καὶ ὁ λαὸς ἀπαντᾷ: «**Σοί, Κύριε**». **Ἐμεῖς** ὅλοι οἱ πιστοὶ παραθέτουμε τὴν ζωὴν μας σὲ Αὐτὸν ποὺ στηρίζουμε τὶς ἐλπίδες μας καὶ τὶς προσδοκίες μας.

Ἡ ζωὴ μας δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἀνόητες **προλήψεις**, ἀλλὰ βρίσκεται στὰ χέρια τοῦ παντοδύναμου Θεοῦ.

Αὐτὸ μπορούμε νὰ τὸ κατανοήσουμε μὲ τὴν προσευχὴ. **Προσευχόμενοι**, διώχνουμε τὸν φόβο ἀπὸ μέσα μας καὶ βιώνουμε τὴν ἄπειρη ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. **Συμμετέχοντας** στὰ Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας, προγευόμεστε τὴν αἰώνια ζωὴ, κοινωνοῦμε μὲ τὸν Θεὸ καὶ τὸν συνάνθρωπό μας καὶ βιώνουμε τὴν ἀληθινὴ ἀγάπη.

(*) Περιοδ. «Διάλογος», ἀριθμ. 99 / Ἰανουάριος - Μάρτιος 2020, σελ. 9-10. Τοῦ Ἀρχιμ. Θεοφίλου Λεμοντζῆ, Δρ Θ. • Ἐπιμέλ. ἡμετ.